

9 СЫНЫП
1 (практикалық) тур

Тапсырма 1. Сізге берілген көрсеткіштер бойынша *1 адамға және жылдарға арналған* ресурстардың қамтамасыз ету деңгейін (ресурсообеспеченность) есептеңіз:

1-мемлекет.

Темір кенінің қоры - 17 миллиард тонна;
Халқы - 47 миллион адам;
Жылдық орташа өндіріс 12 миллион тонна.

2-мемлекет.

Мыс кенінің қоры - 9,8 миллион тонна;
Халқы - 22,8 млн адам;
Жылдық орташа өндіріс - 2,37 млн тонна.

3-мемлекет.

Фосфориттің қоры: 3,78 миллиард тонна;
Халқы - 18,3 млн адам;
Жылдық орташа өндіріс 15,8 миллион тонна.

4-мемлекет.

Көмір қоры - 47,8 млрд тонна;
Халқы - 25,9 млн адам;
Жылдық орташа өндіріс 23,7 миллион тонна.

5-мемлекет.

Алюминий қоры - 15,7 млрд тонна.
Халқы - 8,9 млн адам.
Жылдық орташа өндіріс 11,9 миллион тонна.

6-мемлекет.

Табиғи газ қоры - 12 млн м³
Халқы-2.37 миллион адам.
Орташа жылдық өндіру-0,983 млн м³

7-мемлекет.

Уран қоры-11,2 млрд тонна
Халқы-48,7 млн адам.
Орташа жылдық өндіру-98,7 млн тонна

8-мемлекет

Алтын қоры - 8,8 млн тонна.
Халқы-21 млн адам.
Орташа жылдық өндіру-0.65 тонна.

Бағалау критерийлері: әр дұрыс есептелген көрсеткіш үшін 1 ұпай. Барлығы 16 ұпай!

Тапсырма 2. Сізге логикалық тізбек берілген:

1. Оларды не біріктіреді?
2. Қай нысан артық?
3. Нысанның артық болу себебін түсіндіріңіз.

1. Лаго-Маджоре - Балатон - Комо - Кёнигзее - Мерцбахера
2. Богатырь - Симонова - Ленина - Берга - Бессонова
3. Монтевидео - Сукре - Парамарибо - Кайенна - Браззавиль
4. “Көкшетау” - “Алтын-Емел” - “Тарбағатай” - “Наурызым” - “Көлсай көлдері”
5. Горн - Челюскин - Пиай - Рока - Дежнёва

№	Біріктеретін белгі	Артық нысан	Нысанның артық болу себебі
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауап үшін 1 ұпай. Барлығы 15 ұпай.

Тапсырма 3. Сізге кәсіпорындар берілген. Олардың негізгі өнімдерін және ашылған жылын атаныз.

Кәсіпорын	Негізгі өнімі	Ашылған жылы
Жезқазған кен-металлургия комбинаты		
Ақтөбе ферроқорытпа зауыты		
Қарағанды металлургия комбинаты		
Өскемен титан-магний комбинаты		
Балқаш түсті металдарды өңдеу зауыты		

Бағалау критерийлері: әр дұрыс есептелген көрсеткіш үшін 1 ұпай. Барлығы 10 ұпай!

Тапсырма 4. Сіздерге ландшафттардың сипаттамасы берілген, олардың атауын анықтаңыз.

1. _____ - бұл биіктікте (200 м-ге дейін) шамалы ауытқумен және шамалы еңіспен (5° дейін) құрлықтың басым бөлігін қамтитын немесе теңіз түбіндегі аймақ. Олар әртүрлі биіктікте, соның ішінде мұхит түбінде кездеседі.
2. _____ - шөпті өсімдік жамылғысы бар зоналық жазық ландшафт.
3. _____ - ылғалдың немесе жылудың тұрақты тапшылығының әсерінен пайда болған, өте сирек өсімдігі бар ландшафт түрі.
4. _____ - бұл бір-біріне жақын өсетін бір немесе бірнеше түрлі ағаш өсімдіктерін және басқа биологиялық организмдерді, топырақты, жер қойнауының сулары мен тағы басқа компоненттерді қамтитын табиғи кешен.
5. _____ - жер бетінің жазықтардан оқшау көтеріліп жатқан қатпарлы және қатпарлы-жақпарлы құрылымды бөлігі.
6. _____ - көлбеу беткейлері бар және өзен арналары алып жатқан жіңішке түбі бар терең өзен аңғарлары.
7. _____ - бұл жер қыртысының бетінен кірістері бар жерасты қуыстары.

Бағалау критерийлері: әр дұрыс жауап үшін 1 ұпай. Барлығы 7 ұпай.

Тапсырма 5. Географиялық объект, қатпарлық және ол пайда болған геологиялық кезең арасындағы сәйкестікті табыңыз. Нысандарды дұрыс ретте болатындай етіп орналастырыңыз. Бос ұяшықтарды толтырыңыз. Тек бір географиялық объект есепке алынады.

№	Қатпарлық	Геологиялық кезең немесе дәуір	Географиялық нысан
1.	Герцин	Силур дәуірінің соңында - девонның басында (палеозойдың басында)	
2.	Альпі		Орал таулары
3.	Байкал		Тұран тақтасы
4.	Каледон	Докембрий мен палеозойдың шекарасында	

Бағалау критерийлері: «Геологиялық кезең немесе дәуір» және «географиялық нысан» бөлімдері бос және толтырылған ұяшықтардан тұрады.

Бос ұяшықтарды толтырып, дұрыс ретте орналастырыңыз.

Әрбір дұрыс толтырылған бос ұяшық үшін - 2 ұпай - барлығы 8 ұпай.

Әрбір дұрыс орналастырылған ұяшық үшін - 1 балл - барлығы 4 балл.

Барлығы - 12 ұпай!

БАРЛЫҒЫ 60 ҰПАЙ!

9 КЛАСС
1 (практический) тур

Задание 1. Рассчитайте ресурсообеспеченность на 1 человека, а также на количество лет по приведенным ниже показателям:

Страна 1.

Запасы железной руды – 17 млрд. тонн.

Население – 47 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 12 млн. тонн.

Страна 2.

Запасы медной руды - 9,8 млн тонн.

Население - 22,8 млн. человек

Среднегодовая добыча: 2,37 млн тонн.

Страна 3.

Запасы фосфорита: 3,78 млрд. тонн.

Население – 18,3 млн человек.

Среднегодовая добыча – 15,8 млн тонн.

Страна 4.

Запасы угля – 47,8 млрд. тонн.

Население – 25,9 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 23,7 млн тонн.

Страна 5.

Запасы алюминия – 15,7 млрд. тонн.

Население – 8,9 млн. человек.

Среднегодовая добыча – 11,9 млн. тонн.

Страна 6.

Запасы природного газа – 12 млн м³

Население – 2.37 млн человек.

Среднегодовая добыча – 0,983 млн м³

Страна 7.

Запасы урана – 11,2 млрд тонн

Население – 48,7 млн человек.

Среднегодовая добыча – 98,7 млн тонн

Страна 8.

Запасы золота – 8,8 млн тонн.

Население – 21 млн человек.

Среднегодовая добыча – 0.65 тонн.

Критерии оценки: за каждый правильно рассчитанный показатель по 1 баллу. Итого 16 баллов!

Задание 2. Вам дана логическая цепочка. *Определите:*

1. Что их объединяет?
2. Какой объект является лишним?
3. Обоснуйте причину по которой объект лишний.
 1. Лаго-Маджоре - Балатон - Комо - Кёнигзее - Мерцбахера
 2. Богатырь - Симонова - Ленина - Берга - Бессонова
 3. Монтевидео - Сукре - Парамарибо - Кайенна - Браззавиль
 4. “Кокшетау” - “Алтын-Эмель” - “Тарбагатай” - “Наурызым” - “Кольсайские озера”
 5. Горн - Челюскин - Пиай - Рока - Дежнёва

№	Объединяющий признак	Лишний объект	Причина по которой объект лишний
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 15 баллов.

Задание 3. Вам даны предприятия. Назовите их основную продукцию и год открытия.

Предприятие	Основная продукция	Год открытия
Жезказганский горно-металлургический комбинат		
Актюбинский завод ферросплавов		
Карагандинский металлургический комбинат		
Усть-Каменогорский титано-магниевый комбинат		
Балхашский завод обработки цветных металлов		

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 10 баллов!

Задание 4. Перед вами описания ландшафтов, определите их название.

- _____ — значительный участок суши или дна моря, имеющий небольшое колебание высот (до 200 м) и незначительный уклон (до 5°). Они встречаются на разных высотах, в том числе и на дне океанов.
- _____ — зональный равнинный ландшафт с травянистой растительностью. _____ — тип ландшафта с чрезвычайно разреженной растительностью, сформировавшийся под влиянием постоянного дефицита влаги или тепла.
- _____ — это природный комплекс, представляющий собой древесные растения одного или нескольких видов, произрастающих вблизи друг от друга, и других биологически взаимосвязанных с ним живых организмов, почв, подпочвенных вод и других компонентов.
- _____ — это возвышающиеся над равнинами участки суши со складчато-глыбовой структурой и резкими перепадами высот.
- _____ представляют собой глубокие речные долины с отвесными склонами и узким дном, занятым руслами рек.
- _____ — это подземные полости, имеющие входные отверстия с поверхности земной коры.
- _____ — участки суши, расположенные в океанах, морях и реках, окруженные по всему периметру водой и постоянно возвышающиеся над водной поверхностью.

Критерии оценки: за каждый правильный ответ по 1 баллу. Итого 7 баллов.

Задание 5. Найдите соответствие между географическим объектом, эпохой горообразования и геологическим временем, когда она проявилась. Располагайте объекты так, чтобы она была верна. Заполните пустые клетки, если необходимо. Можете составить таблицу или просто выписать их в верном порядке. Учитывается только один географический объект.

№	Название эпохи горообразования	Геологический период или эра	Географический объект
1.	герцинская	В конце силура - в начале девона (начало палеозоя)	
2.	альпийская		Уральские горы
3.	байкальская		Туранская плита
4.	каледонская	На рубеже докембрия и палеозоя	

Критерии оценки: В разделах "Геологический период или эра" и "Географический объект" есть пустые и заполненные ячейки. Заполните пустые ячейки и правильно расположите оставшиеся. За каждую правильно заполненную пустую ячейку - 2 балла - итого 8 баллов.

За каждую верно расположенную заполненную ячейку - 1 балл - итого 4 балла.

Итого - 12 баллов!

ИТОГО 60 БАЛЛОВ!